

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lvdovici || De Ponte Vallis-||Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-||libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1626

Cap. XVI. Perfectio Religiosorum in corrigendis aliorum defectibus, &
acceptanda suorum correptione

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45802](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45802)

cognitio sui ipsius, suarumq; culparum & imperfectionum; ut aliis in humilitate fundetur, & cordis puritate obtineat, ut se ad Confessionem præparet, & admissos defectus emendet, & in futurum abstinat, & in suo profectu spirituali ulterius progrediatur. Et sic executioni mandatur, quod faciebat David: *h meditatus sum nocte cum corde meo, & exercitabar & scopebam spiritum meum.* Hæc enim meditatio non sistit in inveniendis peccatis; sed cor ipsum excitulat, ad sentiendum dolorem ac detestationem eorum, & ad purgandum spiritum; eijciendo ex eo huiusmodi sordes, ut ita mundus remaneat. Quod si adsit ad culpam aliquam valde addictus affectus, ut solet ærugo ferro adherere; alia lectio habet: *limabam spiritum meum*: ideoque talem affectum limare debet, & à suo spiritu euellere, adhibita lima mortificationis: ne novas iterum culpas eructet. Hic orationis modus est accommodatus temporis vespertino, finit is scilicet totius diei actionibus. Quamvis maioris esset perfectionis, si adhiberetur ad finem actionum præcipuarum: quasi illas reuidendo, ut defectus in eis admissi facilius deprehendantur. Aut saltem bis, aut ter in die, ad maiorem puritatem consequendam. Sed quoniam pro his omnibus exercitijs alibi tradidimus documenta magis particularia: ibi licebit Religioso Lectori ea videre, si cupiat vtiliter ea peragere.

CAPVT XVI.

PERFECTIO RELIGIOSORVM IN CORRIGENDIS aliorum defectibus, & acceptanda suorum correptione.

MEDIORVM, QUÆ RELIGIO, AD SVI CONSERVATIONEM, & filiorum suorum perfectionem obtinendam, habet; illud est vltatissimum, valdeque necessarium: correctionis scilicet, ad reparandas & præueniendas culpas ac defectus contra votorum ac Regularum obseruantiam, de quibus hæctenus egimus. Quamuis autem de hoc medio fusiùs actum sit in Tomis præcedentibus, eò quòd omnibus Christianis cuiusuis status commune sit: nunc tamen id præponemus, quod est Religionum, magis proprium: in quibus ordinariè sunt constitutæ Leges ac Regulæ obseruandæ in ipsa correctione, & punitione defectuum: eò quòd, attenta humana imbecillitate, illa sit valde necessaria: cum Sapiens dixerit: *a Septies in die cadis Inustus*; Et S. Iacobus Apostolus dixerit: *b in multis offendimus omnes*, Sed quoniam huiusmodi Regulæ, & consuetudines pro varietate Religionum, variæ sunt ac diuersæ: operæ pretium erit vnam quandam hic ponere ex ipso Sacro Euangelio desumptam: in qua minimum debent omnes conuenire; & ex eadem deduci poterunt particularia, quæ ad singulas Religiones pertinet. Ita igitur Christus Dominus: *c si peccauerit in te frater tuus, vade, & corripe eum inter te, & ipsum solum: si te audierit*

Tom. 1. tra. 3
c. 9. & To 2
tra. 3. c. 5.
ac sequ. &
Tra. 4. c. 6
a Pro. 24. 16
b Luc 3. 2.
c Mat. 18. 15

lucratuſ eris fratrem tuum: ſi autem non audierit adhibe tecum adhuc unū vel duos: ſi in ore duorum vel trium teſtium ſtet omne verbum. Quod ſi non audierit eos: dic Eccleſia. ſi autem Eccleſiam non audieris: ſi tibi ſicut ethnicuſ & Publicanuſ. In quibus verbis triplicis modi correctionis fit mentio: vnus ſecretæ; alteriuſ publicæ coram alijs; tertiæ quæ fit Præſato & omneſ hi modi ſunt in vſu in Religionibus, ſpeciali magiſq; perfectō modo, quā inter ſeculares.

§. I. Qui corripere debeant.

PRIMA CORREPTIO eſt quam vulgò fraternam appellamus, eò quòd ſpirituſali fraternitati innitatur, quam omneſ Chriſtiani habent eo nomine, quod ſint filij euſdem Patris ſcilicet Dei & euſdem Matris, quæ eſt Eccleſia. in cuiuſ initijs omneſ Chriſtiani ſe fratres appellabant; & nunc eodem nomine ſe appellant Religioſi, vtpotè fratres in Chriſto, & filij vnus Matris, hoc eſt, Religionis, cuiuſ Regulam ſectantur. Voluit autem Saluator noſter, fratres appellare corripientem & correptum: vt intelligatur, correptionem non ex odio ira, aut ſine alio minus recto; ſed ex ſpirituſ fraternitatis, hoc eſt charitatis & miſericordiæ debere procedere: cuiuſ actum ait S. Thomas, eſſe ipſam correptionem. Si enim charitatis eſt infirmum curare, nudum veſtire, & egeno eleemoſynam facere: multò maioris erit, agrotantem in anima curare, & virtute induere ab illa exutum; & ſpiritualem eleemoſynam indigenti elargiri. Ac proinde ipſa quoque correptio competit omnibus, quibus nomen fratrum applicatur. Quare primuſ locus corripientis competit Præſatis, & ſenioribus tanquam fratribus natu maioribus: & hoc nomine præcipuè ad illoſ ſpectat officiuſ & munuſ corripientiſ minoruſ. Nam licet ratione officij aut ſenij cenſeantur eſſe Patreſ: id tamè potiùſ auget tituluſ & iuſ reliquos corripientiſ, qualiſ filioſ ſuoſ. Quamuiſ etiam eſt contra (vt ait idem Sanctuſ) minor poſſit maiorem corripere, cum debita tamen humilitate, & reuerentiâ conuenienti. Si enim Præſatuſ aliquid fecit dignuſ correptione: charitaſ incitat ſubdituſ vt eum moneat, & ab illo animæ detrimento eripiat: ſicut etiam eundem impellit, ad ſuam Superiorem iuuandam, & corporiſ detrimento eripiendum. Ex quo fit, vt etiam peccator, qui non propterea deſinit eſſe frater, corripere poſſit in aliquo deficientem: modò id cū debita humilitate faciat, & à charitate ſtimulatuſ: agnoſcens (vt ait S. Auguſtinuſ) ſuam propriam miſeriã; & quod ipſemet euſ remedio opuſ habeat. Et cū vnus a *Angeluſ* reprehederit *Balaam* per *os aſinae*: non mirum eſt, ſi etiam peccator inſtrumentuſ fiat, ad corripenduſ peccantē. Quamuiſ ſi peccator ſit publicuſ, euſq; improbitaſ manifeſta: non ei competit munuſ corripientiſ: poterit enim redemptor ei dicere: b quomodo dicis fratri tuo: ſine eiſciam feſtucam de oculo tuo: & ecce trabaſ eſt in oculo tuo: e hypocrita eice primo trabem de oculo tuo; & tunc videbiſ eicere feſtucã de oculo

1. 2. 9. 33. 41

4. 3. 4. 5. 1

a NN, 21. 23

b Mat. 7. 4.

LUC. 6. 41.

c Cũ ex in-

ſerito de

Haretiſ.

oculo

oculo fratris tui: quasi ad rem nostram diceret: qui in anima habet scandalosi peccati trabem, non habet aspectum sufficientem, nec iudicium tranquilum, quale opus est habere, ad aliorum peccata corrigenda: prius itaq; agat de suis curacione, & tunc licebit etiam reliquos curare. Aptè autem tali conuenit nomen hypocrita: quia saluum correctio non prouenit ex charitate; sed ex superbia; & quia cupiunt haberi iusti, cum peccatores reprehendant: aut certè verbis, quæ proferunt, ostendunt se iustos: cum tamen sint cæteris peiores. In qua re (vt ait S. Augustin.) usurpant sibi munus iustorum, quibus incumbit vitia reprehendere.

§. 2. Qua sint corrigenda.

MATERIAM Correptionis proposuit Christus Dominus noster, cum dixit: *si peccauerit in te frater tuus &c.* in quibus verbis omne genus peccatorum continetur. quamuis, si literæ corticè inspiciamus, videatur solū loqui de illis peccatis, quibus infertur iniuria ipsi corripienti: de quibus potest ipse delinquentē corripere: nō animo honorem suū præcipuè tuendi; sed desiderio lucranti animā fratris sui: eum impellendo ad penitentiam & satisfaciendum pro sua culpa; vt eius veniā obtineat. Et hūc sensum videtur S. Lucas respexisse, cū dixit: *si peccauerit in te frater tuus increpa illum* & *si penitentia egerit, dimitte illi. Et si septies in die peccauerit in te, & septies in die conuersus fueris ad te, dices: paenitet me, dimitte illi.* In quæ verba SS. Ambrosius & Chrysostomus aiunt: Christum D. N. voluisse nos permouere ad cōdonandas iniurias, quibus ab alijs sumus affecti: monentes cū charitate afficiētē nos iniuria, vt illū peccati sui peniteat, & se emēdet. Et in eundē sensū ait S. Augustinus, quare illū corripis? quia tu doles quod peccauerit in te: absit. Si amore tui id facis, nihil facis. Si amore illius facis, optimè facis. Vt autē maiorem in eum charitatem ostendas, dixit Saluator: *vade corripe eū*: hoc est, ne expectes donec ille ad te veniat petere veniam; sed vade tu, & illum quare: sicut medicus ad infirmū accedit; & corripit eum, vt à vulnere, quo se ipsum læsit, sanetur: nā iniuria, qua te affecit, se ipsum læsit: tu autem, si patienter iniuriā tulisti, mālisti illa sus. Et ipse æquiori animo feret priuatā tuā admonitionem; attēdens, te seruādi eius honoris causā non manifestare eius culpā. Et cū dicit Dominus: *vade*: etiam insinuat, non semper expedire fratrem corripere statim, atq; ille peccauit: quando scilicet adhuc furor passionis feruet: sed tūc expedit tacere, & iniuriā tolerare; & parū expectare donec motus exacerbationis cōquiescat; tempus q; habeat, pacatè aduertēdi iniuriā nobis illatā: & tunc opportunè quærendus est, vt corripiatur. Eum in modū, quo Deus D. N. cum peccauit Adamus expectauit, donec ille aduerteret, se b esse nudum; & nuditatem suam erubesceret, & cooperiret se folijs ficus: vt postea eum pro meritis corripere, vt se emendaret. Et quamuis non parua sit

Li. 2. de ser. Domini in monte e. 29 tom. 1

a Luc. 17. 3.
In Luc. e. 17
Hom. 6. in
Mat. tom. 2.
S. Hieron.
Mat. 8. 109
Salm. tom. 4
par. 2. Tr. 11
Serm. 16. de
Verb. Dom.
tom. 10.

S. Aug. li. 1
de Ciuit. e. 9
S. Dorotheus
serm. 17.

b Ge. 3. 2. 7

virtus, patienter tolerare iniurias; easque condonare petenti humiliter veniam: Religiosi tamen, maioris perfectionis sectatores, non debent hoc solo esse contenti: siquidem in eodem conuentu habitant, aguntque inter se mutuo tanquam fratres: sed qui iniuriam accepit, misereri debet animæ eam inferentis: & si intellexerit, beneuolam suam correptionem fore aptum medium ad eum lucrandum, debet illum querere; & hoc antidotum applicare, ne pereat.

c Zach. 2. 8.

Serm. 16 de
verb. Dom.
tom 10.
d 1. Cor. 12.
16.

2. 2. q. 47. a.
10. ad 2.

Ser. 16. ait.

Sed ulterius progreditur vis huius præcepti fraternæ correctionis: extendit se enim ad omnia peccata, quæ fiunt contra Dei Maiestatem; cuius iniuriam, si perfecta cum charitate diligimus, debemus propriam nostram repurare. Si enim eius erga nos amor in causa est, cur dicat: *qui tetigerit vos, tangit pupillam oculi mei*; & qui vos persequitur, persequitur me: & qui vos contemnit, me contemnit. Equum erit, nos ita esse cum Deo charitate coniunctos ut qui ipsius honorem tangit, aliqua eum iniuria afficiendo: iudicemus etiam cum, oculorum nostrorum pupillas tetigisse; & qui ipsum contemnit, repuemus, etiam nos contempsisse. Et eandem ob causam (ut ait S. Augustinus) quodcumque peccatum in proximos admissum, censendum est etiam commissum contra nos: siquidem amor facit nos vnum cum illis, & omnes sumus eiusdem corporis membra. Et ut ait Apostolus: *si quid patitur vnum membrum, compatiuntur omnia membra*. Ex quo fit, ut cum peccatū est contra bonum commune: multo amplius censendum sit, esse contra nos ipsos. Nam (ut ait Sanctus Thomas) bonum communitatis est bonum meum; & nostrum dependet à bono communitatis, cuius nos partes sumus.

OMNIA hæc peccata continentur illo verbo *si peccauerit in te frater tuus*. Nam quicumque peccat contra Deum, aut proximum, aut contra bonum commune Ecclesiæ vel Religionis, *peccat contra te*; & omnia illa sunt materia correctionis. Sed voluit Dominus noster hac loquendi forma uti: *si peccauerit in te*; ut doceret (ait Sanctus Augustinus) certò sciendum esse, quòd peccatum corrigendum, sit admissum. Idem enim est dicere *in te*, quod *in oculis tuis*, aut *in conspectu tuo*, aut *te sciente*: sic enim culpa sua te afficit iniuria, quasi in despectum illam inferens in oculis tuis. Et quoniam Christus Dominus noster loquebatur de occulto peccato, dixit tantum: *si peccauerit in te*: nam qui in præsentia multorum peccat, in multos peccat: & culpa sua multos offendit, sicut dictum est.

DENIQUE licet præcipua correctionis materia sint peccata lethalia contra Præcepta aut vota, ob graue damnum, quod adferunt: est tamen etiam correctione digna, præcipue inter Religiosos, frequentia peccatorum venialium, defectuum, & imperfectionum contra Regulas; & multo amplius, quando ex eis feruor imminuitur; & obseruantia ac disciplina Religiosiana

tunc

tunc iam damnatum esset graue, contra commune Religionis bonum. Quamuis enim non multum noceat, quod vnus aut alter silentium frangat: si tamen is defectus in omnes irrepat: id verò valde perniciosum esset tot communitati: nam huius Regulæ contemptus sensim introduceret contemptum reliquarum, & Religiosam relaxaret disciplinam.

§. 3. Quando occultè, & quando publicè correptio sit adhibenda.

CORRIPIENDI modum præscripsit Saluator noster, cum dixit: *corripe eum inter te & ipsum solum*: non manifestando alijs peccatum, quod tu solus nosti; quia vel te tantum præsentè, vel scientè factum est. Ea enim est Christi Domini nostri voluntas: vt omnes studeant seruare in magno secreto aliorum delicta; & magnam habere rationem honoris proximorum; & quidem multò maiorem, quàm bonorum eius fortuna. Cum etiam dixerit Salomon: *melius est nomen bonum, quàm diuitia multa*, b *& quàm unguenta pretiosa*; Et Ecclesiasticus, *c curam habe de bono nomine: hoc enim magis permanebit tibi, quàm mille thesauri pretiosi & magni*. Nominatim autem in Religionibus plurimi fit bona fama & opinio tam ad frænanda vitia, quàm ad excitandum animos ad virtutes, & ædificandos ac promouendos alios in bono. Quare, qui occulta correptione mederi potest culpæ, quam solus ipse nouit: non debet eam cum infamia delinquentis, alijs manifestare: id enim non esset mederi, sed deteriorem, magisq; noxiam eam reddere. Qui enim culpam admittit, vt suum tueatur honorem, negabit culpam, cuius eum moneas, & irritabitur contra te, quasi eum infames. Est quoq; lex naturalis: *d quod tibi non vis fieri, nec iusticias proximo*. Cùm igitur in hoc casu, iure tuo nolles, alterum manifestare tuos defectus: nec tu debes aliorum defectus manifestare.

HINC excipiendi sunt particulares aliqui casus, qui magis hoc declarant, & moderantur. In primis enim (vt S. Augustinus ait) obligatio hæc non habet locum, quando ipsum peccatum est publicum: nam qui coram multis peccauit, ideoque illos offendit: dignus est, qui corripiatur & reprehendatur in præsentia omnium: iuxta illud Apostoli: *e peccantes, coram omnibus argue: vt & ceteri timorem habeant*. Et in Leuitico dixit Dominus: *f non oderis fratrem tuum in corde tuo, sed publicè argue eum; ne habeas super illo peccatum*. Quamuis verum sit: quòd etiam, cum peccatum est publicum, correptio sit utilior, quæ fit in occulto: vt peccantis emendatio sequatur: licet, quando etiam quaeritur aliorum timor, & profectus, aut peccator est obstinatus, meritò debeat publicè corripi.

HINC etiam prouenit, vt quando priuata correptio non sufficit ad emendationem delinquentis: progrediendum sit ad publicam, vt *corripiatur coram*

a Prou. 22. 1.
b Eccl. 7. 2.
c Eccl. 4. 15.

d S. Tho. 2. 2. q. 35. a. 7.

d Tob. 4. 16.

I. Ser. 16. sup. c. i.

e 1. Ti. 5. 20
f Leu. 19. 17

uno vel duobus testibus: ut ipse Dominus dixit; aut manifestando ipsum peccatum alicui, maiorem auctoritatem ac dexteritatem habenti, ad eum corripiendum: quamuis hinc aliqua sequatur honoris & opinionis eius iactura. salus enim spiritualis animæ, pluris facienda est, quam honor & opinio hominum: quare si utrumque non potest conservari simul: primum est secundo præferendum iuxta illud Christi Domini dictum: *quid prodest homini, si mundum universum lucretur, anima vero sua detrimentum patiatur*: Cum igitur ipsemet in causa sit, non acquiescens priuatæ correptioni: æquum est penam subire infamiae, quæ oritur ei ex eius culpæ manifestatione, cum eius remedium hac ratione speretur.

3.

QVARE, qui sciens fratris sui delictum, non habet talentum & necessariam aptitudinem ad eum corripiendum & potius existimat, admonitionem suam nihil profuturam: is, inquam, potest ac debet id alteri significare, de cuius prudentia & animi robore speret, quod possit hoc officio cum fructu fungi. Quamobrem licet Religiosis, in hoc casu rem totâ ad Prælatum deferret: non tanquam ad iudicem, sed tanquam ad patrem. Nullus enim apertius poterit reparare defectum, aut occasionem, & radicem eius removere. Ita expressè S. Basilius docuit his verbis. Quicquid est, in quo peccetur, referri ad Antistitem debet, siue ab eo ipso, qui peccatum admisit; siue ab ijs, qui illius conscij sunt: si illud ipsi curare nõ possunt, & mederi eo modo, quo præceptum est à Domino, &c: Nemo sit ergo, qui peccato alterius latebras querat, ne pro amore quem fratri debet, exitium illi conciliet. Quibus S. Thomas & graues alij Doctor s addunt: quòd si is qui alterius peccatum nouit eertò existimet: Prælatum multò melius, tutius & efficacius quàm vllum aliũ, posse peccatum corrigere: poterit, nulla alia via quæ sita, statim ipsi Prælato rem manifestare: ordo enim correctionis prædictus seruandus est, quatenus à charitate, quæ ipsius ordinis est Regula, depèdet. Eius autè perfectio exigit, vt maius spirituale bonum fratris præferatur temporali eius damno. Eum in modum quo medicus adhibet medicamenta acerbiora: eò quòd ea sint efficaciora ac tutiora: licet potuisset tentare, adhibendo alia molliora.

EST autem adhuc magis certum, quando culpa aut defectus cedit in aliorum detrimentum; & multò adhuc magis, si in boni communis damnum, bonamq; Religionis opinionem. Vt enim ait idem S. Thomas: in tali casu culpa non est contra ipsum solùm, ideoq; præceptum non loquitur de illa, vt seorsim corrigatur. Bonum etiam commune præferri debet particulari; & vt multorum bonum securum sit ac tutum, eligendum est optimum, & efficacius medium: siquidem hoc ipsum cedit in maius spirituale bonum patientis damnum temporale, siq; rectum, vt peccans id ipsum velit; & Religionis honorem particulari suo anteponat. ita enim S. Augustinus torpis

est. pars.

g. Matth. 16. 26.

D. Doroth. serm. 4.

Reg. 46. ex Fufis.

cc
cc
cc
cc
cc

Quod l. 11. a. 13. Syluest.

Corrèct. 9. 7.

S. Bonauen.

in Luca 17.

Gabri. Lect.

74. in Can.

lib. 5.

Gerf. 2. 9. q.

de Corrèct.

proximi

Tract. 54.

S. Ans. 2. p.

117. 9. c. 2. &

alij.

4.

2. 2. 9. 33. a.

7.

Li. 3. Confes.

c. 8. tom. 1.

est pars, quæ suo toti non conuenit; & quæ non se exponit cuiusq; periculo pro totius conseruatione. Et idem amplius confirmatur, nam qui Religionem ingreditur, sicut est Dominus bonorum temporalium, ita est sui honoris ac famæ: ac proinde potest in ipsam Religionem, dominium suæ famæ transferre, sicut bonorum temporalium. Et, cum ordo fraternæ correctionis sit constitutus ad eius famam conseruandam: potest ipse iuri suo cedere: & offerre Deo suo ac Religioni generosam hanc voluntatem: ut omnes sui defectus possint Prælati manifestari, per quemcunq; qui illos extra Confessionem cognouerint, in eum finem, ut illi ipsos corrigant, ac dirigant, sicut ad obsequium Diuinum magis expedit. Quare in quacunq; Religione talis esset Regula, tenentur Religiosi eam seruate, eiq; acquiescere: gratias Deo agentes, quod talem ipsis dederit voluntatem ad consequendam maiorem excellentiam humilitatem, puritatem, & Euangelicam perfectionem. Omnia prædicta debent etiam intelligi, quando materia est grauis: nam de leuioribus defectibus dubium non est, ut ait S. Thomas, quin sit valde laudabilis consuetudo Relig. onū: ut in suis Capitulis, & locis ad id deputatis, etiam nulla præcedente admonitione priuata, manifestentur huiusmodi defectus ad maiorem humilitatis exercitationem, & mortificationem propriam.

CAPVT XVII.

DE QUAS RATIONES TENEATUR QVIS CVM *charitate*
corrige aliorum defectus; & ipsam correctionem
cum humilitate acceptare.

EX DICHTIS IN PROXIMO CAPITE deducere licet summam quandam rationum ac titulorum, quibus Religiosi tenentur in suis Religionibus adhibere cum charitate hanc fraternam correptionem; cuius eadem esse debet præcipuus finis, nec alius ei contrarius vlllo modo querendus.

PRI-M-A RATIO sine primus titulus est, bonum spirituale fratris peccantis. Si enim *vn cuique Deus mandauit de proximo suo*, id est, commendauit, rationem boni eius habere: quanto magis idem censendus est, commendasse de eo, qui tot titulis est proximus & frater noster? Et cum correctio sit opus amicorum, dicente Ecclesiastico *b corripie amicum*: quod amicitia est maior: eò magis correctio est adhibenda. Cum igitur Religiosi arctam adeò inter se profiteantur amicitiam: æquum est, ut eam ostendant, & exerceant in defectibus mutuis corrigendis: ut sic magis conseruetor amor, cum morum probitate. Et qui dimittit corripere amicum prætextu pietatis: hæc ipsa pietas & mansuetudo, ait Sanctus Augustinus,

Pppp 2 ingens

5.
2.2 q. 33. a.
7. ad 4.

2. l.
2. Eccl. 7. 12.

b. c. 19. 11.
Cap. 23. Re.
habetur 5.
9. c. 1.
Epist. 50. ad
Bon. ref.
ur 2. q. 4.
- ipsa pietas